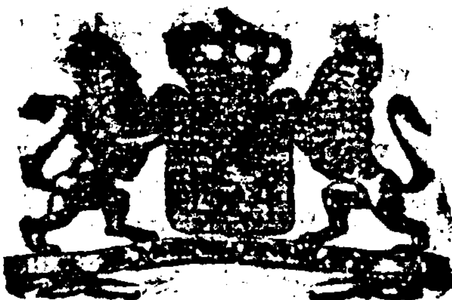
N°. 97. A°. 1833.

DONDERDAG DEN 5den DECEMBER.

SURINAAMSCHE COURANT.

GOUVERNEMENTS SECRETARIJ.

Den 2 December 1833.

Van wege Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal, wordt hiermede bekend gemaakt, dat ten gevolge van het daaromtrent gedaan verzoek, *Brieven van Manumissie*, zijn verleend geworden:

Aan de Slaven COBA, CHRISTOFFEL en JAN, toebehoord hebbende aan H. M. KAMMEIJER.

Aan de Slavinnen MARGARETHA en GEORGINA, toebehoord hebbende aan G. J. HALFHIDE.

Aan de Slaven CLARINDA en ALEXANDER, toebehoord hebbende aan A. C. SCHUT.

Aan de Slavin JETTA, toebehoord hebbende aan J. HARBRINK, wed. BEUMER.

Aan de Slavin ESTHER, toebehoord hebbende aan J. SERVAS.

Aan de Slavin CORNELIA, toebehoord hebbende aan GOMPERTS JACOBS.

Aan de Slavin ANTOINETTA, toebehoord hebbende aan THERESIA van WALDERS.

Aan de Slavin AUGUSTINA, toebehoord hebbende aan S. J. KLEIN.

Aan den Slaaf JAN, toebehoord hebbende aan J. DE RANDAMI.

Aan den Slaaf FREDERIK, toebehoord hebbende aan wijlen C. WOLFES.

Aan de Slavin ATTA, toebehoord hebbende aan A. F. RICHIARDI.

Aan den Slaaf RUDOLPH, toebehoord hebbende aan J. L. VAN TOLL.

Aan den Slaaf FRANS, toebehoord hebbende aan P. F. ZIEGESAR.

Aan den Slaaf JAN, toebehoord hebbende aan wijlen C. L. WEISSENBRUCH.

Aan den Slaaf PAULUS, toebehoord hebbende aan H. G. ROUX.

Aan de Slavin SOPHIA, toebehoord hebbende aan T. P. KAERSENHOUT.

Aan den Slaaf HERMANUS, toebehoord hebbende aan H. J. LUBBERTS.

Aan de Slaven MIETJE en NICOLAAS, toebehoord hebbende aan C. M. B. BEUMER.

Aan de Slaven ANTOINETTA en WILLIAM, toebehoord hebbende aan A. E. HALFHIDE; — en dat gemelde gemanumitteerden voortaan zullen heeten:

KOBA OOSTERHUIZEN.
HENDRIK PIETER OOSTERHUIZEN.
JAN FRANÇOIS OOSTERHUIZEN.
MARGARETHA GIETEL.
MARIA GIETEL.
CLARINDA OVERWOUD.
ALEXANDER HENDRIK OVERWOUD.
PETRONELLA ELSPEET.
ESTHER NOORDDIJK.
CORNELIA SINDERHOEK.
ANTOINETTA THERISA HENRIETTA NEDERBIEL.
MARIA LOUISA MEDDO.
JAN JACOB DUNSBORG.
JOHAN FREDRIK HARFSEN.
ALBERTINA MEERVELD.
JOSEPHUS LUDOLF VINKWIJK.
FRANS VAN GISTEREN.
JAN HEELWEG.
PAULUS ADRIAAN PASVLIET.
SOPHIA VAN HEDEN.
HERMANUS HOUTDORP.
MARIA ELISABETH AZEWIJN.
WILLEM NICOLAAS HENRI ELDRIK.
ANTOINETTA ELISABETH WOUDHUIS.
WILLIAM WOUDHUIS.

De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

GOUVERNEMENTS SECRETARIJ.

Den 4 December 1833.

Door Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, is bij Resolutie van den 28 November ll., N°. 1349/1263, tot *Justitie-Dienaar* benoemd en aangesteld, PETER ROMPEL.

De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

GOUVERNEMENTS SECRETARIJ,

Den 4 December 1833.

Namens Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, wordt bij deze bekend gemaakt, dat de *Zetting van het Brood* bepaald is, als volgt:

Het BROOD van 8 *Cents*, moet wegen 10 *Oncen* en ½ *Lood.*

En dat van 4 *Cents*, 5 *Oncen* en ¼ *Lood.*

Wordende alzoo alle Broodbakkers gelast, zich daarna te gedragen.

De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

BURGERLIJKE STAND.

Gedurende de maand *November* 1833, zijn geboren:

Van het Mannelijk geslacht	11	personen.
» » Vrouwelijk »	15	»
	26.	

In dezelfde maand zijn Overleden:

Van het Mannelijk geslacht	10	personen.
» » Vrouwelijk »	17	»
	27.	

OVERLEDENEN.

Den 1sten *November*, *Judith Rebekka Sarrucco*, oud circa 1 maand, dochter van *Anna Fredrika Albregt.*

Idem, *Hendrik François Rooswijk*, oud circa 12 jaren, zoon van wijlen *Lucretie van Favereij.*

Den 2, *Wilhelmina Frederika Elisabeth van Stolkert*, oud 65 jaren en 6 maanden.

Idem, *Maria Gesina Bekker*, oud 2 maanden en 16 dagen, dochter van *Carolina Maria Cracau.*

Den 4, *Adriaan Roetjes*, oud 40 jaren *(Milit. Hosp.)*

Den 5, *Jeannette van Jacob Nahar*, bij den H. Doop genaamd *Jeannette Jacoba*, oud na gissing 42 jaren.

Idem, *Afie* van *J. S. Sanches*, oud 23 j.

Den 6, *Jan August* van *van Ommeren*, oud 60 jaren.

Den 7, *Anna Elisabeth de Groot*, wed. *Gerrit Gisius*, oud 45 jaren.

Den 9, *Jacob Willem Stockelaar van Eyck*, oud 36 jaren, 5 maanden en 8 dagen.

Den 10, *Johannes Emelius van den Ham*, oud 18 jaren en 10 maanden.

Den 12, *Grietje* van *Sanches*, bij den H. Doop genaamd *Margaretha*, oud na gissing 50 jaren.

Den 13, *Rochette* van *Bruijning*, oud 68 jaren.

Den 15, *Hanna Machielse Salomons*, oud 63 jaren.

Den 16, *Arnoldus Putto*, oud 37 jaren en 7 maanden.

Idem, *Fredrik Johannes Werner*, oud 42 jaren en 2 maanden.

Den 17, *George Hendrik Beunke*, oud 7 dagen, zoon van *Geertruida Maria Costerus.*

Idem, *Charlotte Adjuba* van *Capadoce*, oud 82 jaren.

Den 18, *Sophia Catharina*, oud 11 jaren en 4 maanden, dochter van *M A Thurkow.*

Idem, *Clasina Magdalena Aletta*, oud 11 maanden, dochter van *Carel Anthony Marchant.*

Den 19, *Charlotte Christiane Esther Weissenbruch*, oud 19 jaren, 1 maand en 9 dagen, Huisvrouw van *Alfred Jaques Henri Berthoud.*

Den 20, *Theodorus Hendrik*, oud 3 weken, zoon van *Johannes Theodorus Langguth.*

Den 23, *Clara Maria Bouricius*, oud 85 jaren, 1 maand en 14 dagen, wed. *J. S. la Clé.*

Den 25, *Wilhelm Fritsche*, oud 55 j.

Den 27, *Johannes* van *Comvalius*, oud 50 jaren.

Den 29, *Jansje*, dochter van *Carolina* van *Ahrens*, oud 1 jaar en 9 maanden.

Idem, *Johanna Petronella*, oud 3 maanden en 9 dagen, dochter van wijlen *Grietje* van *Sanches.*

MENGELINGEN.

IETS OVER EEN HOTTENTOT AAN DE *KAAP DE GOEDE HOOP.*

Zeker *Hottentot*, toebehoorende aan eenen pachter aan de *Kaap de Goede Hoop*, wiens vee hij weidde, gaf zich langen tijd vergeefsche moeite om zijn vee in een veld te drijven, hetwelk tusschen twee rotsen was ingesloten. Eindelijk de oorzaak nasporende waarom het vee niet voort wilde, werd hij een leeuw gewaar, die in zijn nabij gelegen hol lag te loeren, en door het vee eerder dan door hem bemerkt was. Zoodra de *Hottentot* het schrikdier gewaar werd, en deszelfs oogen op hem zag staren, nam hij oogenblikkelijk de vlugt, latende het vee aan zijn lot over. Zijne tegenwoordigheid van geest gaf hem het besluit in, om zijnen weg midden door de kudde heen te nemen, opdat, wanneer de leeuw hem wilde vervolgen, dezelve door de nabijheid van het vee daarvan megt afzien. Dan, hij bedroog zich, de leeuw liet de schapen ongemoeid, en nam zijnen weg midden door dezelve naar den *Hottentot*, die, omziende, en zijnen veesselijken vervolger zoo nabij hem ontwarende, in vertwijfeling en schier ademloos eenen aloëboom, wiens stam, gelukkig voor hem, verscheiden klooven had, opklauterde. In dezen boom bevonden zich verscheiden vogelnesten. De leeuw, die kort achter hem was, sprong tegen den stam op om zijn prooi te grijpen, maar zulks hem mislukkende, stortte hij tegen den grond. Met een zagt gebrul ging de leeuw eenige malen rond den boom, van tijd tot tijd een vreesselijken blik op den armen *Hottentot* werpende, die zich achter de vogelnesten op den boom verscholen hield.

Om dit wel te begrijpen moet men weten, dat in het gedeelte van *Zuid-Afrika*

hetwelk de *Namaqua Hottentotten* bewonen zich eene vogel bevindt, van het geslacht der *loxia*, welke vogel met die van zijne soort eenigzins in maatschappij leeft. Hij bouwt, even als de sprinkhaaneëter, eene kleine republiek van nesten, alle aan elkander gehecht; en zulk een zamenvoegsel van nesten maakt somtijds een gevaarte uit van tien voet middellijn. Achter een zoodanig gebouw van nesten nu verborg zich de *Hottentot*. Een geruimen tijd in de verschrikkelijkste onzekerheid hebbende doorgebragt, waagde hij het eindelijk over de nesten heen te zien, in hoop dat de leeuw den boom mogt verlaten hebben; dan, weldra zag hij zich nog even als voorheen aangestaard door de oogen des leeuws, die naar de uitdrukking van den *Hottentot*, vuur en vlammen uitschooten. Te weten, de leeuw had zich onder den boom nedergelegd, en verliet in geen vier en twintig uren deze plaats, bestendig naar boven ziende. Na den gezegden tijd echter begaf hij zich naar eene nabij gelegen bron om zijnen dorst te lesschen. De *Hottentot* zich dezen tijd ten nutte makende, steeg in allerijl naar beneden, en liep zoo hard hij loopen kon naar zijn huis, naauwelijks eene Engelsche mijl van daar gelegen. Zoodra de leeuw zijnen dorst uitgelescht had, schijnt hij weder naar den boom terug gekeerd te zijn, en den *Hottentot* aldaar niet meer vindende, denzelven, volgens het gerucht, tot op drie honderd schreden van zijn huis gevolgd te zijn.

(Barrows *reizen in de binnenlanden van Zuid-Afrika.*)

IETS OVER DE ELECTRICITEIT.

Het woord *Electriciteit* beteekent, in het algemeen, de uitwerkselen van eene zeer fijne vloeibare stof, in eigenschappen onderscheiden van alle andere, bij ons bekende, vloeistoffen. De Natuurkundigen hebben dezelve den naam gegeven van *electrieke vloeistof*, of *electrick vuur*, en komen allen hierin overeen, dat ieder ligchaam de nette hoeveelheid dezer vloeistof, welken hetzelve in zijnen natuurlijken staat toekomt, in zich bevat; dan deze hoeveelheid van vloeistof is niet altoos evenredig met den klomp of uitgebreidheid der ligchamen; sommigen bezitten hier dikwijls meer van dan anderen, alleenlijk uit oorzaak van derzelver onderscheiden aart of natuur. Zoo lang de natuurlijke hoeveelheid van dit vuur in de ligchamen onveranderlijk blijft, dat is te zeggen, niet vermeerdert of afneemt, openbaart zich deszelfs electriek vuur in geenerlei wijze, of valt niet onder onze zintuigen; maar er zijn omstandigheden, bij welken de ligchamen een veel grooter gedeelte van dit electriek vuur verzamelen, dan aan dezelven van natuur eigen is; en wederom zijn er andere toevalligheden, bij welken zij een gedeelte van de natuurlijke hoeveelheid dezer vloeistof verliezen; en in deze twee gevallen is het, dat de ligchamen de zonderlingste verschijnselen aan ons gezicht vertoonen. Wanneer een ligchaam eene groote hoeveelheid van electriek vuur in zich bevat, zegt men, hetzelve *in meerderheid (plus)*, of *stellig (positief)* geëlectriseerd te zijn. Dan, wanneer het zich van een zeker vloeistof, welke aan hetzelve eigen is, beroofd vindt, noemt men hetzelve in dit geval *in minderheid (minus)* of *ontkennend (negatief)* geëlectriseerd

Men onderkent een geëlectriseerd ligchaam: 1. aan de aantrekking en terugstooting, welke hetzelve op andere ligchamen oefent. 2. Aan de vonken, welken er, vergezeld van gekraak, uitschieten. 3. Aan een klein geblaas, hetwelk men gewaar wordt, wanneer men met de hand of het aangezicht eenig punt of hoek van het geëlectriseerde ligchamen nadert. 4. Aan den zwavelachtigen of phosphorischen reuk, welken men gedurende het electriseeren waarneemt.

Alle ligchamen worden geenzins op dezelfde wijze geëlectriseerd; sommigen verkrijgen dit vermogen door wrijving, anderen alleenlijk door aanraking of digte aannadering van geëlectriseerde ligchamen.

Men geeft aan zelfstandigheden, welke men niet dan door wrijving electriseeren kan, den naam van electrieke ligchamen: dergelijken zijn het glas, porselein, harst, zwavel, zijde, enz., en men noemt *electrieke* of *geleidende ligchamen*, zoodanige zelfstandigheden, welke door het enkelvondig aanraken van reeds geëlectriseerde ligchamen geëlectriseerd worden; men kan hen ook den naam van doorlatende ligchamen geven; zijnde de zoodanigen alle metalen, in het water levende ligchamen enz.

SCHERPZINNIGHEID VAN EEN AAP.

Onder de verschillende soorten van Apen, welke men in *Angola* op de westkust van *Zuid-Afrika* vindt, is er ééne, welke de zonderlingste blijken van scherpzinnigheid geeft. Deze Aap heeft de grootte van een kleinen herdershond, heeft geen staart, is graauw van haar, en zwart van gezicht. Het wijfje van een Aap van deze soort op het schip; welk dier door het gedurig tergen van het scheepsvolk zoo boosaardig was geworden, dat het bij tijden niet te temmen was. De scherpzinnigheid waarmede het dier zich tegen vijanden wist te verdedigen, en deze wel eens hunne moedwilligheden betaald zettede, maakte den Heer *Granpré* nieuwsgierig om te weten, hoever deze scherpzinnigheid zich uitstrekte. Zie hier op welke wijze hij zulks onderzocht. Gemerkt hebbende dat deze Aap zeer veel van Anijsbrandewijn hield, liet hij eene flesch, welke daarmede gevuld was, midden in de groote kajuit met pik en bindgaren zoo vast aan den grond hechten, dat dezelve met geene mogelijkheid kon worden omvergestooten; hierop verstak hij zich in zijne slaapkamer, van waar hij door een glas in de kajuit zien kon. Aanstonds lokte de nieuwsgierigheid den Aap naar de flesch, waarvan hij niet zoodra het vocht had geroken, of hij maakte allerlei kromme sprongen om zijne vreugd over deze uitvinding aan te duiden. Om bij het lekkere vogt te komen stak hij zijne tong zoover moogelijk in de flesch, en toen dit niet meer baten kon, gebruikte hij daartoe zijnen poot, dien hij dan met graagte uitzoog. Hiermede ook niet langer bij het vocht kunnende komen, poogde hij door allerlei middelen de flesch omver te werpen; doch ziende dat dit niet geschieden kon, kwam hij op deze verstandige uitvinding: Uit alle reeten en hoeken het stof en zand opgezocht hebbende, bragt hij dit in de nabijheid der flesch bij elkander; toen deze hoop den Aap groot genoeg scheen, nam hij daarvan eene hand vol en liet dit behendig in de flesch vallen, hetgeen natuurlijk den drank naar boven deed rijzen. Op deze wijze zijne lust even als voorheen kunnende voldoen, herhaalde hij zulks gedurig met dezelfde uitwerking, en zou zeker op die wijze de gansche flesch geledigd hebben, indien de sterke Brandewijn hem niet bevangen, en tot het ten einde brengen van zijnen arbeid buiten staat gesteld had.

EIGENSCHAP VAN HET OOG.

Ieder, die een tijd lang een schilderstuk heeft beschouwd, zal bevinden, dat hij meer gemeenzaam wordt met de voorstelling van den schilder. Bij het eerste aanschouwen zal hij dikwerf geschokt gevoelen; want des schilders uitdrukking der natuur dunkt hem onwaar, onvolkomen of willekeurig te zijn. Maar wanneer voor het overige in het voorwerp zelf niets aanstootelijks ligt, zoo worden wij weldra met zijne gebreken verzoend; wij verplaatsen ons geheel in den geest van den kunstenaar, dat wij gelooven in te zien, dat hij de Natuur niet anders kan beschouwen en nabootsen, dan hij gedaan heeft. Dit is eene zeer gunstige eigenschap van het oog; zij zal niet nalaten ons aan te trekken en te boeijen, wanneer onze geest slechts daarbij werkzaam is, en de kunstenaar zijn stuk niet achteloos heeft behandeld, of geene grove fouten daarin begaan heeft. Hij, die zich alzoo in den geest van eenen anderen verplaatsen kan, zal spoedig smaak vinden in schilderijen uit alle tijden, in allerlei manieren bewerkt, en van de tegenstrijdige behandeling. Het zal hem zelfs niet moeijelijk vallen, den leerling en den meester aan het eigenaardige hunner voordragt; waarom zou men deze uitdrukking niet zoowel van de beeldende kunst, als van de redekunst en de muzijk gebruiken? te onderkennen. Maar hij dan nu ook een juist oordeel gevuld? En welke is de maatstaf, wanneer hij dat afgemeten heeft? Deze is alleen te vinden in het aanschouwen der Natuur. Immers de werking van het licht en de kleuren, van de hardheid en zachtheid der omtrekken, van het volle of schrale der gedaanten verschijnt daar wel in de hoogste verscheidenheid, maar nooit willekeurig; altijd als noodzakelijk en op natuurkundige gronden berustende. Het oog moet dus ten laatste zoo verre komen, dat het ieder tooneel der Natuur even zoo beschouwt, alsof het reeds op het paneel geschilderd ware; en het moet in het oogenblik der waarneming zich de afwisseling van kleuren, tinten en schaduwen, de harmonie van het geheel, en de verscheidenheid der gedaante en harer perspective vertooning, duidelijk vertegenwoordigen.

MIDDEL TEGEN ZAMENZWERINGEN.

Zeker vreemdeling kwam bij den tiran DIONYSIUS, in tegenwoordigheid van het gansche Hof, met het voorstel, om hem in het geheim een onbedriegelijk middel te leeren, om al diegenen terstond te ontdekken, die eene zamenzwering tegen hem wilde maken. DIONYSIUS nam hem ter zijde, en drong op de mededeeling van dit middel. Geef mij, mijn Vorst! (dus beet hem de vreemdeling in het oor) in tegenwoordigheid van allen, een talent (een stuk zilver van omtrent 2000 gulden), en men zal gelooven, dat ik u het ware middel heb medegedeeld. En gij kunt u stellig daarop verlaten, dat niemand ooit iets tegen u zal durven ondernemen.

Gedrukt te *Paramaribo*, bij de Erven J. BRINK.